

KUVEYT PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü
2025

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	11
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	16
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	20
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	23

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Kuveyt, KİK Ortak Gümrükler Kanunu'nu uygulamaktadır. Nisan 2018'de Kuveyt, gümrük ve sınır prosedürlerini basitleştiren, şeffaflığı ve bilgiye erişimi iyileştiren ve ticaret maliyetlerini düşüren Dünya Ticaret Örgütü Ticaret Kolaylaştırma Anlaşmasını da onaylamıştır.

İstenilen bilgi ve belgelerin, mallar gümrüğe gelmeden önce ithalatçıya ulaştırılması gerekmekte olup, ihracata konu malların ithalatının izne tabi olması halinde, gerekli izin ve belgelerin ithalattan önce tamamlanması gerekmektedir. Bu belgeler olmadan ithalat yapılması mümkün değildir.

Kuveyt'in İsrail'e uyguladığı boykot nedeniyle bu ülke ile ticaret yapılması ve İsrail menşeli ürünlerin ülkeye giriőı yasaktır. Ayrıca domuz eti ve domuz ürünleri, alkol ve alkollü bazı maddeler, kumar makineleri, pornografik materyaller ve uyuşturucuların ülkeye ithalatı yasaktır. Ayrıca, Kuveyt ürün ithalatlarını belirli bazı ülkelerle sınırlı tutarak yasaklayabilmektedir.

Dondurulmuş eşyalar için gümrüğe varış öncesinde, mallar gümrüğe geldikten hemen sonra çekilebilmesi için ön ayarlamaların yapılması gerekmektedir. Gümrüklerde depolama ile ilgili sorunların en aza indirilmesi için benzer önlemlerin alınmasında fayda bulunmaktadır.

Ateşli silahlar ve patlayıcılar özel ithalat prosedürleri gerekmektedir. Yanıcı ve patlayıcı mallara ilişkin yükleme, taşıma ve depolama konularında gerekli önlemlerin alınması için Kuveyt gümrükleri ve liman yetkililerinin önceden bilgilendirilmesi zorunludur.

Ayrıca, bazı ürünlerin ithalatının öncesinde ilgili kamu kurumlarından ön izin alınması gerekmekte olup, talep edilmesi halinde Müşavirliğimizce bu ürünlerin listesi paylaşılmaktadır.

İthalatçı Lisansı

İthalatçılar Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığından her yıl ithalat lisansı almak zorundadır. İthalatçı firmaların Kuveyt Ticaret ve Sanayi Odasında tescil olmaları zorunludur. İthalat lisansları bir yıl için geçerli olup, birden fazla sevkiyat için geçerlidir ve yenilenebilmektedir. Ateşli silahlar, patlayıcılar, ilaçlar, vahő hayvanlar ile nesli tehlike altında olan hayvanlar gibi çeşitli ürünler için farklı bakanlık ve kurumlardan lisans almak gerekebilmektedir. Sanayide kullanılacak makine ile yedek parçalar için Public Authority for Industry'den ithalat lisansı alınması gerekmektedir.

Sadece ürünlerin son kullanıcısı ile Kuveyt Gümrük İdaresi tarafından onaylanmış acenteler Kuveyt gümrüklerinden ithal edilen malları çekmeye yetkilidirler.

İthalat İçin İstenilen Belgeler

Kuveyt Gümrük İdaresi tarafından malların ithalatı için istenen belgeler aşağıdaki gibidir:

- Ticari Fatura
- Yükleme belgesi (Bill of Lading, Airwaybill vb.)
- Ürünlerin ağırlık ve miktarını gösteren onaylı liste, armonize sistem koduna (HS Kodu) göre ürünlerle ilgili tüm açıklamalarını içermesi gerekmektedir.
- Uluslararası ve bölgesel ekonomik kuruluşlar nezdinde tanınan menşe ülkenin yasalarına göre düzenlenmiş menşe şahadetnamesi
- Ticaret sicili
- Gümrük vergilerinin ödendiğini kanıtlayan dekont
- Geçerli onaylanmış imza (imza sirküleri)
- İthalatçının yasal adresinin beyan formu
- Ürünün niteliğine göre farklı kurumlar tarafından talep edilebilecek ilave belge ya da sertifikalar

Ticari Fatura

Bir orijinal ve iki adet kopyası gereklidir. Fatura, ihracata konu eşyanın detaylı tanımı ile paketleme şeklini, brüt ve net ağırlığını (metrik sistemde), miktar, birim, toplam tutar, menşe ülke, varılacak liman, navlun bilgileri ile ithalatçının açık adresini içermelidir.

Menşe Şahadetnamesi

Bir orijinal ve iki adet kopyası gereklidir. Ticaret Odasından temin edilmeli ve onaylanmalıdır.

İhracata konu malların Kuveyt'e ithalatı esnasında üretici ve/veya ihracatçı firma tarafından düzenlenmiş ve Ticaret Odası veya Sanayi Odası veya İhracatçı Birlikleri tarafından onaylanmış menşe belgesinin ibraz edilmesi gerekmektedir. İlaveten menşe belgesinin ürünün imal edildiği fabrika ve üretici firma, net ve brüt ağırlık, manifestoda yer alan ticari marka, toplam değer paketleme çeşidi, nakliye yöntemi bilgilerini de içermesi gerekmektedir.

Paketleme Listesi

Paketleme listesi paketlenen ve sevk edilen her ürün için ayrıntılı bilgi içermelidir. Her paketin içeriği, brüt ve net ağırlığı ve paketin içerdiği eşyanın değeri paketleme listesinde olmalıdır. Bu bilgilerin kredi mektubu ve diğer ilgili belgelerdekiler ile aynı olması zorunludur. Listenin firma mührü ya da ihracatçı ya da navlun şirketinin mührüyle kaşelenmesi gerekmektedir.

Konşimento

Üç adet orijinal kopya gereklidir. Konşimento üzerinde nakliyecinin ismi, malın gönderildiği şirketin adı ve adresi, son varılacak liman, sevk edilen eşyanın ayrıntıları, navlun ve diğer maliyetlerin listesi, nakledilen setin tamamında kaç adet konşimento olduğu bilgisi ile taşımacının malları sevk etmek üzere teslim aldığına dair teyidini gösterir imzası bulunmalıdır. İthalat lisansı sahibinin isminin konşimentoda yer alması ve Kuveyt vatandaşı olması zorunludur.

Ambalajlama ve paketlemenin sevkiyatın türüne göre ve yükleme boşalma işlemlerine dayanıklı olacak şekilde yapılması gerekmektedir.

Ticari marka ve ticari numaraların, paketler üzerinde yer alması ve bu bilgilerin manifestoda belirtilen şekliyle yazılmış olması gerekmektedir.

Yukarıda sayılan bazı belgelerde Türkiye'den Ticaret Odası ve Kuveyt Büyükelçiliği mührü gibi birtakım onaylar aranabilmektedir. Kuveyt Gümrük İdaresi'nde çoğu uygulama yeknesaklık göstermediğinden hangi ürünlerde ne tür onaylar istendiğine ilişkin Kuveyt'teki ithalatçı firma ile önceden iletişimde olunması yararlı görülmektedir.

İthalatta İstenen Özel Belgeler

Veteriner Sağlık Sertifikası

Kuveyt'e canlı hayvan ve hayvansal ürünler ithalatında veteriner sağlık sertifikası istenmektedir. Söz konusu sertifika ithal edilen hayvansal ürünlerin üretildiği bölgede son 6 ay içinde bulaşıcı hastalık bulunmadığını belgelemektedir.

Helal Kesim Sertifikası

İthal edilen tüm hayvansal ürünlerin İslami usullere uygun olarak üretilip kesildiğinin belgelenmesi gerekmektedir. Kırmızı ve beyaz et ithalatında her kesim için ayrı düzenlenmiş helal kesim sertifikası aranmaktadır. Public Authority for Food and Nutrition Kurumu 2 KİK üyesi ülke tarafından onaylanan helal belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenen helal belgelerini tanımaktadır.

Halihazırda ülkemizde yerleşik iki belgelendirme kuruluşu tarafından düzenlenen helal belgeleri kabul edilmekte olup söz konusu belgelendirme kuruluşlarının bilgileri aşağıda sunulmaktadır. Ayrıca, Kuveyt'te parti numarası başına her sevkiyatta yeni bir helal belgesi talep edilmektedir.

1. World Halal Trust Certification and Consultancy

Telefon : +90 533 560 92 48/+90 552 446 81 27

E-posta: info@worldhalaltrust.tr

İnternet sitesi: <https://worldhalaltrust.tr>

2. Halal Center Quality Certification Limited Company

Telefon Numarası : +90 533 513 3688

E-posta: info@halal-tr.com

İnternet Sitesi <https://ua-halal.com/turkey/>

Dezenfeksiyon Belgesi

Kullanılmış giyim eşyası ithalatında sevk edilen malın temizlenip dezenfekte edildiğine dair belgedir.

Bitki Sağlığı Sertifikası

Ülkeye ithal edilen bitki ve bitkisel ürünlerden istenmektedir.

Sağlığa Uygunluk Belgesi

Taze ve dondurulmuş kırmızı ve beyaz et ürünlerinden istenen bir belgedir.

Gıda Maddeleri Sertifikası

Gıda maddeleri ithalatında, ithal edilen gıdaların siklamat içermediğine dair istenen bir belgedir. Süt ürünlerinden ise ürünlerin zararlı bakterilerden ari olduğunun ve diğer hastalık yapıcı maddelerin bulunmadığının belgelendirilmesi gerekmektedir.

Serbest Satış Sertifikası

Kuveyt'e ithal edilen gıda maddeleri, kozmetik ürünler ve eczacılıkla ilgili ürünlerden bu ürünlerin ihracatçı ülkede serbestçe satılabildiğine dair belgenin de ibraz edilmesi gerekmektedir.

GMP Belgesi

Kozmetik ürünleri ithalatında talep edilen bir belgedir.

Üretici Firma Güven Belgesi

Kuveyt'in ithal etmiş olduğu kozmetik, güzellik ve sağlık ürünlerinden bu ürünleri üreten firmanın üretimde kullandığı maddelerin ve üretilmiş olan nihai ürünün kullanımında sakınca olmadığına dair üretici firmaya ilgili makamlarca verilmiş bulunan lisansı ifade etmektedir.

Gümrük Tarifeleri

Bilindiği üzere, 2002 yılında Körfez İşbirliği Teşkilatı (KİK), Ortak Gümrük Kanunu ve Tek Gümrük Tarifesi'ni yürürlüğe koyarak bir gümrük birliği tesis etmiş ve ithal malların birçoğu için gümrük vergisini %5 olarak belirlemiştir. Kuveyt, KİK'in Tek Gümrük Tarifesi kararını 1 Nisan 2003 tarihinde resmen onaylamış, böylece birçok malda %5 oranında gümrük vergisi (CIF) belirlenmiştir. Tek Gümrük Tarife'sinden muaf olan 400'den fazla ürün bulunmaktadır. Bunlar, ağırlıklı olarak belirli temel gıda maddeleri ile ilaçlar veya tıbbi ürünlerdir. Tütün ürünleri ise %100 oranında gümrük vergisine tabidir.

Kuveyt, menşee kuralı kriterlerini karşılayan diğer KİK üye ülke menşeli malların gümrük vergisinden muaf olarak girişine izin vermektedir. Tercihli gümrük tarifesi statüsünü kazanmak için, her ürünün katma değerinin %40 veya daha fazlasının bir KİK üyesi ülkeden gelmesi ve üretici firmanın sermayesinin %51'inin bir KİK ülkesi vatandaşına ait olması gerekmektedir.

Kuveyt ithalata uygulanan gümrük vergisi oranlarında değişiklikler yapabilmektedir. Public Authority for Industry tarafından uygulanan sanayi teşvikleri kapsamında ülkedeki sanayi yatırımları için ihtiyaç duyulan makina, ekipman ve hammadde ithalatına gümrük muafiyeti sağlanmaktadır.

İthalat esnasında gümrük vergisi dışında alınan herhangi bir fon ve KDV uygulaması bulunmamaktadır.

İç Vergiler

Kuveyt'te gelir vergisi, gayrimenkul vergisi, katma değer vergisi, stopaj ya da satış üzerinden alınan herhangi bir dahili vergi uygulanmamaktadır. Öte yandan, yabancı ortaklı şirketlerin yabancı ortağından şirketteki payına düşen kardan %15 oranında gelir vergisi talep edilebilmektedir. Ayrıca, halka açık firmaların ödediği bazı ekstra vergi kalemleri de bulunmaktadır. Öte yandan, Kuveyt'te iş yapan kurum, kuruluş ve firmalar taşeron, alt yüklenici veya her ne suretle olursa olsun iş yaptırdıkları yabancı firmaları Maliye Bakanlığı'na bildirmekle yükümlüdürler. Kuveytli işveren, iş yaptırdığı yabancı firma Maliye Bakanlığında vergi yükümlülüklerini yerine getirdiğine dair bir belge getirene kadar, toplam sözleşme bedelinin %5'inden az olmamak üzere yabancı firmaya yapması gereken son ödemeyi tutma yükümlülüğü altındadır.

Ayrıca, Kuveyt, 30 Aralık 2024 tarihinde çok uluslu şirketlere %15 oranında Yurtiçi Asgari İlave Vergi (Domestic Minimum Top-up Tax-DMTT) uygulayan 2024/157 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi yayınlamış olup, söz konusu Kararname 1 Ocak 2025 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bahreyn, BAE ve Umman da aynı şekilde DMTT vergisini 1 Ocak 2025 tarihi itibarıyla uygulamaya geçirmiştir.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Kuveyt, Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) Standartlar Teşkilatı (GSO) ve KİK Akreditasyon Konseyi'nin (GAC) bir üyesi olup, GSO ve GAC tarafından yapılan düzenlemeler takip edilmektedir. Kuveyt hükümeti genel olarak GSO'nun çoğunluğu AB standartlarına dayanan bölgesel standart rejimini uygulamaktadır. Ülkede AB, ABD, ISO standartlarının karmasından oluşan yaklaşık 300 standart uygulanmaktadır. Public Authority for Industry'nin standartlar ve metroloji biriminin internet sitesinden (<https://ksm.pai.gov.kw/en/Pages/Default.aspx>) konuyla ilgili detaylı bilgi edinmek mümkündür.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Gıda ürünleri gümrük giriş noktasında Public Authority for Food and Nutrition, Public Authority for Agriculture Affairs and Fish Resources ya da Kuveyt Belediyesi tarafından test edilebilmektedir. Sağlık ve kozmetik ürünlerinde ise Kuveyt Sağlık Bakanlığı altında yer alan Drug and Food Control Administration biriminin izin ve denetim prosedürleri bulunmaktadır. İzin prosedürü kapsamında ürün numuneleri çeşitli laboratuvar testlerine tabi tutulmakta ve süreç en az 3 ay sürmektedir. Çevreye zararlı olabilecek ürünlerin ithalatında ise Environment Public Authority tarafından yürütülen bir izin süreci bulunmaktadır. Sanayi ürünlerinde ise regüle edilmiş ürünlerin sevk öncesi denetimi yapılmamışsa gümrükleme esnasında PAI tarafından laboratuvar testine tabi olabilmektedir.

PAI tarafından, üretim tesisinde önceden yapılan denetimler ve incelemeler sonucunda “Kuwait Quality Mark”ın kullanımı mümkün olabilmektedir. Kuveyt’te kabul gören işaretler arasında yer alan “Kuwait Quality Mark”ın kullanılabileceği ürünler ile ilgili bir sınırlama olmamakla beraber, söz konusu işaretin gıda ürünleri için gümrükte Kuveyt Belediyesi tarafından gerçekleştirilen test işleminden bir muafiyet sağlamadığı ve test sonuçlarına göre gıda ürününün ülkeye girişine izin verildiği veya verilmediği de ifade edilmiştir.

Ürünler, üst kuruluş olarak Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı olmak üzere gıda ürünleri için Public Authority for Food and Nutrition, gıda dışı ürünler için PAI tarafından piyasa gözetimi ve denetimine tabidir. Güvensiz çıkan ürünler için ürünün özelliğine bağlı olarak ceza, toplama, ifşa, imha ve menşesine iade uygulanabilmektedir. İfşa ve imha özellikle gıda ürünleri için uygulanmaktadır.

Kuveyt halk sağlığının korunması, tüketici güvenliği, ulusal güvenlik, dini ve kamu ahlakı ve çevrenin korunması amacıyla Kuwait Conformity Assurance Scheme (KUCAS) isimli bir standardizasyon mekanizması oluşturmuştur. Ürünlerin teknik düzenlemeler ve standartlara uygunluğunu sağlamayı amaçlayan program kapsamında yer alan ürünler; çeşitli elektrikli makina ve ekipmanlar, taşıt araçları ve araç lastikleri, boya ve taşıt araçlarında kullanılan yağlar, temizlik kağıtları, melamin mutfak eşyası, çimento, alçı, briket, plastik elektrik kanalları ve bağlantı elemanlarıdır. Bu ürünlerin Kuveyt’e ihracatında “Technical Evaluation Report (TER)” ve “Technical Inspection Report (TIR)” adlı belgeler talep edilmektedir. TER belgesi ürünlerin Kuveyt teknik mevzuatı ile onaylanmış uluslararası/bölgesel/ulusal standartlara uygunluğunu göstermektedir. TIR belgesi ise ürünlerin Kuveyt ithalat mevzuatına uygunluğunu ifade etmektedir. Bu belgeler iki şekilde alınabilmektedir. Kuveyt’e ihracat öncesinde üretim yapılan ülkedeki PAI’ye akredite kuruluşlardan ya da Kuveyt’e ithalatın akabinde gümrükleme işlemlerinden önce ithalatçının PAI’ye başvurusu neticesinde TER ve TIR belgesi düzenlenebilmektedir.

KUCAS adlı sisteme başvurular TABEK adı verilen elektronik sistem üzerinden yapılmaktadır. TABEK: (<https://ksm.pai.gov.kw/sites/cm/en/Pages/default.aspx>)

KUCAS kapsamında yer alan regüle edilmiş ürünler için sevk öncesi denetimi yapabilecek yetkilendirilmiş kuruluşlar aşağıdaki gibidir:

- TÜV Rheinland Group
- INTERTEK Int’l Ltd.
- Bureau Veritas
- SGS

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Menşe ülkeyi gösteren etiket ithal edilecek tüm mallarda sökülmeyecek şekilde ürüne iliştilmelidir. Etiketdeki bilgiler nakliye belgelerindeki bilgiler ile uyusmalıdır. Bir ürünü etiketlemek mümkün değilse örneğin meyve ve sebze ürünlerinde pakete takılı bir etiket yeterlidir. Eğer ürün içeriği birden fazla ülkede üretilmişse her ülkenin nihai maldaki üretim miktarı yüzdesel olarak belirtilmelidir.

Kuveyt'te, KİK uygulamalarına paralel olarak bazı ürünlerin G İşareti taşıması gerekmekte olup, söz konusu ürünlere ihtiyaca göre yeni ürünler eklenmektedir. Talep edilmesi halinde Müşavirliğimizce G İşareti taşıması zorunlu ürünlerin listesi paylaşılmaktadır.

Kuveyt'e ithal edilecek kimyasal ürünlerin etiketlerinde ürün adı, kullanım şekli, aktif malzemeler, bileşenlerin yüzdesi, yan etkiler, Birleşmiş Milletler'in CAS numarası, depolama ve taşıma bilgileri, çevre ve iş sağlığı bilgileri, zehir kontrolü ve yok etme talimatları yer almalıdır.

İlaç etiketlerinde parti numarası, üretim tarihi, son kullanma tarihi, içeriği, saklama bilgileri, kullanım bilgileri, indikasyonlar ve kontrendikasyonları ve kullanılan farmakope standartlarına ilişkin referanslar yer almalıdır.

Gıda ürünleri etiketlerinde ürün ve marka adları, hayvansal yağların orijini, parti numarası, pay sırasına göre içerik, katkı maddeleri, metrik sistemde net içerik, üretim tarihi, son kullanma tarihi, imalatçı veya paketleyici adı ve adresi, menşe ülke, depolama, hazırlama ve taşıma bilgileri ve eğer uygunsa besin değerleri bulunmalıdır. Tüm et ve tavukçuluk ürünlerinin İslami kurallara uygun olarak kesildiği bilgisinin etikette belirtilmesi gerekmektedir. Sıvı gıda maddeleri içeren kutu, şişe ve diğer ambalajların üzerinde "net hacmi (lt)" belirten etiketler bulunması gerekmektedir. Etiket bilgileri Arapça olmalıdır. Bununla beraber çok dilli etiketler kabul edilmektedir.

Kuveyt hükümeti özellikle raf ömrü ile ilgili olan standartlara titizlikle uyulmasını zorunlu kılmaktadır. Public Authority for Food and Nutrition, gıda ürünlerinin kullanma süresi (üretim ile son kullanma tarihi arasındaki süre) 1 yıldan fazla olması halinde, paket üzerinde yer alan orijinal üretim tarihinden 6 ay geçmiş ürünlerin ithalatına izin vermemektedir. Üretimleri mevsimsellik gösteren ürünler bu kuralın dışında tutulmakta olup, bu grupta olan ürünler için, belirtilen süre 8 ay olarak uygulanmaktadır.

Kullanma süresi, 1 yıldan az olan ürünlerde ise, ithalat tarihi itibarıyla kullanım süresinin yarısının veya 3 ayın (hangisi önce ise) geçmemiş olması şartı aranmaktadır. Ancak, kullanım süreleri 2 aydan az olan gıda ürünleri için bu kural uygulanmamaktadır.

DX klimalar için enerji verimliliği etiketleme ve minimum enerji performansı gereklilikleri 2018 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Ayrıca, Kuveyt 4 ürün grubunu (Rotating electrical machines – Efficiency classes of AC operated motors, Electric Clothes Dryers – Energy performance requirements and labeling, Electric Clothes Washing Machines – Energy and water performance requirements and labeling, Refrigerators, refrigerators-freezers, and freezers – energy performance, testing and labeling requirements) daha 1 Mart 2025 tarihi itibarıyla enerji verimliliği etiketlemesi düzenlemesi (EER) kapsamına dahil etmiştir. Bu çerçevede, başvuru sahiplerinin başvurularını TABEK portalı (<https://ksm.pai.gov.kw/sites/cm/en/Pages/default.aspx>) üzerinden göndermesi gerekmekte olup, ayrıca TABEK portalı üzerinden her bir ürün için seri numarası başına bir EER etiketini (her bir etiketin fiyatı 250 fils) satın almaları gerekmektedir. Yakın dönemde LED lambalar için de EER etiketi zorunluluğunun getirilmesi beklenmektedir.

Ayrıca, GSO'nun oyuncaklar ve alçak gerilimli elektrikli aletleri kapsayan iki adet ortak teknik düzenlemesi bulunmakta olup, söz konusu ürünlerde, ürünlerin ambalajı ve etiketlerinde G işareti ve GCTS (Gulf Conformity Tracking System) karekodu bulunmalıdır.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (*standartlar ve teknik düzenlemeler*) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Kuveyt 1998 yılında WIPO üyesi olmuştur. Bern Sözleşmesi, Paris Sözleşmesi, Patent İşbirliği Anlaşması ile WIPO Sözleşmelerine taraftır.

1962 tarihli 4 sayılı Kanun hükümleri ve 1999'da yapılan Kanun değişikliği Kuveyt'te patent tesciline ilişkin hükümleri düzenlemektedir. Buluşa ait bir patentin geçerliliği, başvurunun yapıldığı tarihten itibaren 20 yıldır. Faydalı modellerin korunması ise başvurunun yapıldığı tarihten itibaren 7 yıldır. Koruma süresini yenilemek mümkün değildir.

Kuveyt Körfez İşbirliği Konseyi üyesidir. Bu anlamda, Suudi Arabistan'da bulunan KİK Patent Ofisi tarafından verilen bir patent, Kuveyt dahil tüm üye ülkelerde geçerlidir.

Kuveyt, Nice Anlaşması çerçevesinde Markaların Tescili Amaçlarına Yönelik Uluslararası Mal ve Hizmet Sınıflandırmasını takip etmektedir. Ticari marka yasası, 32 ve 33. sınıflarda alkollü içecekleri ve 29. sınıfta domuz eti kapsayan ticari markaların korunmasını sağlamaz.

Kuveyt'te Ticari marka tescili, başvurunun yapıldığı tarihten itibaren 10 yıl süreyle geçerlidir. Her bir mal ve hizmet sınıfı için ayrı başvuruda bulunulmalıdır. Ticari markanın koruma süresinin son yılında yenileme başvurusu yapıldıktan sonra her biri 10 yıl için yenilenebilir. Marka tescil başvuruları (trademark.moci.gov.kw) adresi üzerinden yapılmakta olup, firmanın Kuveyt üzerinden başvuru yapması (başvuru ya ilişkin ödemeler KNET üzerinden alınmakta olup 45 Kuveyt dinarı ücret alınmaktadır) ya da Kuveyt'te bulunan bir firmaya vekalet vermesi gerekmektedir. Marka ve logo tescil başvurusunun ardından benzer logo ve isim kullanan başka firmaların olma ihtimaline karşılık başvuruda bulunan marka ve logo mezkur internet sitesinde 60 gün süreyle teşhir edilmektedir. Bu süre içerisinde itiraz bulunmaması durumunda marka tescili onaylanmaktadır.

Tescilli bir ticari markanın izinsiz kullanımı, markanın taklidinin satışa sunulması, satış amacıyla depolanması, fuarlarda gösterimi ve reklamının sergilenmesi Kuveyt ticari marka yasasına göre ceza gerektirebilecek eylemlerdir. Logo ve isim benzerliğinin olması durumuna karşı 5 yıl itiraz hakkı tanınmış olup, mahkemeye başvurulabilmektedir. Diğer taraftan, 5 yıllık itiraz süresinin aşıldığı durumlarda mahkemede hak iddia etme güçleşmektedir.

Dağıtım Kanalları

Kuveyt'e yönelik hızlı tüketim malları satışı genellikle distribütörler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Hipermarketler veya süpermarketler gibi bazı alıcılar doğrudan ithalat da yapabilmektedir. Pek çok ithalatçı firma toptancılara ürün temini yanında çoğu zaman toptancı veya dağıtıcı rolünü de gerçekleştirmektedir. İthalatçı ancak Ticaret Bakanlığı'ndan aldığı ithalatçı lisansında belirtilen malları ithal etmeye yetkilidir.

Ülkedeki ticaret büyük ölçüde toptancı merkezleri, alışveriş merkezleri, marketler ve cadde mağazalarında gerçekleşmektedir. Kuveyt'te genel olarak ürünler son kullanıcılara büyük ve gösterişli alışveriş merkezleri aracılığıyla ulaşmaktadır. İthalatçılar, toptancı ve perakendeciye ürün veren lojistik ve dağıtım firmaları ile entegre olarak çalışmaktadır. Bazı büyük ithalatçıların kendi perakende satış yerleri de vardır. Çoğu distribütör birden fazla ürün grubunda çalışmaktadır.

Kuveyt'e ihraç edilen bir malın pazardaki başarısı, ithalatçının, acente veya distribütörün pazarlama ağının yaygınlığı ve etkinliği ile doğru orantılıdır. Bu yüzden acente veya distribütör seçimi oldukça önemlidir. Kuveyt Ticari Acentelik Kanunu'nda 2016 yılında yapılan değişiklikle münhasır acentelik (exclusive agency) zorunluluğu kaldırılmıştır. Ancak, Kuveyt nispeten küçük bir pazar olduğundan ve bazı süpermarketlerin münhasır acenteler haricinde dağıtımına izin vermemesinden dolayı çoğu acente ihracatçı firmalardan münhasır acentelik ya da distribütörlük talep etmeye devam etmektedir.

Tüketici Tercihleri

Kuveyt, diğer tüm Körfez ülkeleri gibi alım gücü yüksek olup nüfusu az olan bir ülkedir. Bölgenin diğer ülkeleri gibi, petrol ve bazı temel ürünler haricinde kendi üretimi neredeyse olmayan, ithalatın iç piyasaya tamamen hâkim olduğu bir ülke konumundadır. Alım gücünün yüksek olmasından dolayı dünyanın en lüks ve en kaliteli tüm markaları iç pazarda kendisine yer bulabilmektedir. Aynı zamanda, heterojen toplum yapısından (Kuveytli ve göçmen) dolayı daha rekabetçi ürünler de piyasada karşılık görmektedir.

4,9 milyon nüfusu olan Kuveyt'in 1,5 milyonu Kuveytli olup kalan nüfus göçmendir. Bu kapsamda, Kuveytli, toplam nüfusun %31'ini oluşturmaktadır. Kuveytli kadın nüfus Kuveytli erkek nüfustan daha fazla iken; göçmen erkek nüfus göçmen kadın nüfustan yaklaşık 1 milyon daha fazladır. Göçmen nüfus içinde en fazla Mısırlı ve Hintliler bulunmaktadır. Bu ülkelerden sonra ise en fazla Pakistan, Bangladeş, Suriye, Lübnan, Ürdün, Filipinler gibi ülkelerin vatandaşları Kuveyt'te yaşamaktadır. Arap olan göçmen nüfusun alım gücü daha yüksektir. Arap olmayan göçmen nüfus ise sınırlı tüketim harcaması yapmakta ve gelirinin büyük kısmını ülkesine göndermektedir.

Toplam nüfusun %74,6'sı ekonomik olarak aktifken bunun %39,4'ünü 20-44 yaş arası nüfus oluşturmaktadır. Kentsel nüfus %95'ten fazladır ve bu durum perakendeye olan talebi artırmaktadır.

Genel olarak kalite algısı iyi olan ülkemiz ürünleri, lüks tüketimde birkaç ürün dışında kendisine yer bulamamaktadır. Mevcut durumda pazara giriş olarak iyi seviyede olan ürün gruplarımız halılar, kadın giyim, mobilya, doğaltaş/mermer, mücevherat ile bazı gıda ürünleridir. Ancak, Kuveyt'in ithalatının %40'ının gerçekleştiği 84, 85 ve 87'nci fasıllarda yer alan makineler, elektronik ürünler ve otomotiv ürünlerinde ülkemiz pazar payı yeterli düzeyde değildir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Kuveyt'te yerleşik ithalatçı firmalara dünyanın muhtelif ülkelerinden her gün yüzlerce e-posta yağmaktadır. Genel itibarıyla bu tür sahibi tanımsız e-postalar otomatik olarak istenmeyen posta filtresine yönlendirilebilmektedir. Bu çerçevede, e-posta iletimi yönteminin, Kuveyt'teki alıcılara temasa geçmek için uygun bir yöntem olmadığı değerlendirilmektedir. Kuveyt'teki alıcılara ulaşabilmek için en etkili yöntem kültürlerinin bir yansıması olarak Kuveyt'e gelerek alıcı firmalar ile birebir görüşmeler gerçekleştirmek ve belirli aralıklarla aile üyeleri ve yakın dostların katılım sağladığı divaniye denilen meclislerine katılarak muhabbet oluşmasını sağlamaktır.

Kuveyt'teki iş insanları genel olarak yavaş, ilişkileri sağlamlaştırarak adımlarını atmayı tercih etmektedir. Bu çerçevede, firmalarımızın sabırlı olması ve işlerin yavaş yürümesi nedeniyle vaz geçmemesi faydalı olacaktır, zira Kuveytliler ilişkilerini sağlamlaştırdıktan sonra karşı tarafı bir yakını olarak addedecek ve başka işlerinde de yardımcı olacaktır. Kuveytli firmalara erişim sağlamak için mümkünse önceden fuar ya da başka uluslararası organizasyonlarda irtibat bilgisi değişimi yapmış olmak bir diğer seçenek olarak değerlendirilebilir.

İhracatçılarımızın pazar araştırmalarını kolaylaştırmak için Bakanlığımızın hayata geçirdiği Kolay İhracat Platformu'na (<https://www.kolayihracat.gov.tr/>) üye olunarak Akıllı İhracat Robotu aracılığıyla firmaların ürünlerine yönelik özel hedef pazar ve hedef sektör analizleri incelemesinde fayda görülmektedir.

Tüketim ürünlerinde göz alıcı bir ambalaj tüketicilerin beğenisini kazanmaktadır. Yüksek gelir grubunda bulunan Kuveyt vatandaşları için marka ve kalite, ürün seçiminde önemli bir kriterdir.

Fiyat teklifi sunulurken Kuveyt'in dünyanın her yerinden ticaretin aktığı dolayısıyla özellikle ülkemizin Kuveyt'te güçlü olduğu ürünler açısından oldukça rekabetçi bir pazar olduğu unutulmamalıdır.

İhracatın geliştirilmesi amacıyla ithalatçı firma adreslerinin temin edilerek firmalarla yapılacak yazışmalar yanında firmaların yerinde ziyaret edilmesi ve etkili bir pazarlama çalışması yapılması gerekli olmaktadır. Öte yandan, ülkede yerleşik büyük hipermarket ve süpermarketlerle (Carrefour, Lulu Hypermarket, Tanzim Satış Koopertatifleri vb.) anlaşma yapılabilmesi ve iyi bir acente bulunabilmesi kalıcı bir pazar açısından önemlidir.

Kuveyt pazarının görece küçük olması ve re-exportun sınırlı kalması nedeniyle Kuveytli firmaların bir seferde düşük miktarlarda mal talep etmesi yaygın bir uygulamadır. Geniş bir ürün gamında üretim ve satış yapan ihracatçı firmaların Kuveytli ithalatçılardan asgari belirli miktarlarda mal almalarını şart koşmaları uygun görülmemektedir.

Öte yandan, zaman zaman firmalarımızın ticari anlaşmazlıklar nedeniyle ödeme sorunu yaşadığı durumlar olabilmektedir. Bu çerçevede, söz konusu problemle karşılaşılmaması durumuna karşı, klasik önlemlerin yanında Türk Eximbank üzerinden ihracat sigortası yaptırılmasında fayda görülmektedir.

Kamu İhaleleri

2016 tarihli 49 sayılı Kanun (Kamu İhale Kanunu), Kuveyt Devleti ve bağlı birimlerinin satın alma süreçlerini düzenlemektedir. Kamu İhale Kanunu, Kuveyt Hükümeti tarafından 75.000 KWD (yaklaşık 248.500 USD) aşan herhangi bir tedarikin rekabetçi fiyatlandırma sağlamak amacıyla Central Agency for Public Tenders (CAPT) aracılığıyla yapılması gerektiğini belirtmektedir.

Yabancı firmalar herhangi bir Kuveytli acenteleri olmadan ihalelere katılabilirler; ancak, ihale kazanıldıktan sonra proje safhasında Kuveytli bir acenteye ihtiyaç duyulmaktadır. Yabancı firmalar için kamu ihalelerinde %30'luk bir off-set uygulaması bulunmaktadır. Dolayısıyla, ihaleyi alan yabancı firma proje bedelinin %30'luk bir kısmını iç kaynaklardan tedarik etmek durumundadır. Ayrıca, yerli mallar, yabancı menşeli mallardan %15 oranına kadar daha pahalı olsa bile yerli malı kullanılması zorunluluğu bulunmaktadır. Körfez ülkelerinden tedarik durumunda bu oran düşmektedir.

Yabancı firmanın yerel ortakla yaptığı anlaşmada yerel ortak, ihale bedeli üzerinden yüzde 1,5 ila 3 arası komisyon almaktadır. Bedel yükseldikçe komisyon oranı düşmektedir. Yerel ortak bunun karşılığında firmanın Kuveyt kamu idareleri nezdindeki tüm işlerini gerçekleştirmektedir.

Tüm ihale ilanları ve ilgili belgeler CAPT'nin internet sitesinde (<https://capt.gov.kw/en/>) yayınlanmaktadır. Öte yandan, ihaleler haftalık olarak Kuwait Al Youm adlı Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır. Ayrıca, Kuveyt Konut Refahı Kurumu (Public Authority for Housing Welfare-PAHW) görev alanı içerisindeki ihaleleri (https://www.pahw.gov.kw/Tenders_Arabic) adresinde yayımlamaktadır. Kuveyt'te Kamu-Özel Ortaklığı Kurumu bulunmakta olup PPP projeleri bu Kurumun internet sitesinde (<http://www.kapp.gov.kw/news-media>) yayımlanmaktadır.

CAPT, firmaları ön yeterlilik ve ihale öncesi bazı toplantılara davet usulü çağırabilmektedir. İhale süreçleri genel olarak şeffaftır. Genellikle teknik şartnameyi sağlayan en düşük fiyatlı teklife ihale verilmektedir. İhaleye teklif veren firma sözleşmeyi imzalamaktan imtina ederse, ilgili kamu kurumu geçici ya da kati teminat mektuplarına el koyabilmektedir. Geçici teminat mektubu işin türüne göre değişmekle beraber genellikle proje bedelinin %2'si ile %5'i arasındadır. Kati teminat ise projeye başlandığında geçici teminatın yerini almaktadır ve proje bedelinin %10'u oranındadır.

Kuveyt'te üstlenilen müteahhitlik projelerinde genellikle beklenmeyen maliyetler ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, firmalarımızın ihalelere teklif verirken ihtiyatlı davranması ve %10-15 oranında beklenmeyen masraf tutarını göz önünde bulundurması gerekmektedir.

2008 tarihli 2 no'lu Yasanın 37'nci maddesi hükümlerince, tüm bakanlıklar, kamu kurumları, şirketler ve özel kuruluşlar veya şirketlerle sözleşmeleri olan gerçek kişiler herhangi bir sözleşme, anlaşma veya herhangi bir satın almada, anlaşma, sözleşme ya da satın alım tutarının veya yapılan her ödemenin %5'i oranında bir vergiyi ayırmalıdır. Dolayısıyla, Kuveyt Kamu İdareleri ile sözleşme imzalayan müteahhitler ya da tedarikçiler için de benzer hükümler gereği %5 tutma vergisi (tax retention) her hak edişten/ödemeden

düşölmektedir. Ayrılan bu vergi, Maliye Bakanlığı'nın Vergi Departmanından “no objection letter” ya da “tax clearance letter” getirilmeden serbest bırakılamamaktadır. Maliye Bakanlığı ve işveren kamu idaresi kimi durumlarda, banka teminatı karşılığı %5'lik tutulan payı serbest bırakabilmektedir.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Kuveyt'te tarım ve hayvancılık sektörü (balıkçılık dahil) GSYH'nin %0,4'ünü oluşturmaktadır. Kuveyt topraklarının yaklaşık yüzde 90'ı tarıma elverişli değildir. Toplam tarım arazisi 1.521 km²'lik bir alanı kapsamakta olup oldukça sınırlıdır. Tarım alanları Kuveyt'in güneyinde Wafra, kuzeyinde Al-Abdali ve merkezde Al-Sulaibiya'da bulunmaktadır. Yaklaşık 141 milyon metrekare alana sahip bu bölgede 2.880 çiftlik bulunmaktadır. Çalışanların neredeyse tümü yabancılardan oluşan sektörde ekonomik olarak aktif nüfusun yaklaşık %4'ü istihdam edilmektedir. Tarım sektörü, ülkenin süpermarketlerinde satılan meyve ve sebzelerin bir kısmını üretmektedir. Kuveyt'in tarımsal üretiminin çoğunluğunu sebze, patates ve tahıllar oluşturmaktadır. Kuveyt'in güneyi ve orta kısmında tarım için elverişli olan toprağın çoğu, Irak işgali zamanında oluşan petrol kirliliği nedeniyle ekilebilir vasfını kaybetmiştir. Kuveyt karasularında balık ve karides bol miktarda bulunmakta ve Hint Okyanusu'nda büyük ölçekli ticari balıkçılık yapılmaktadır.

Sanayi

Kuveyt'te endüstriyel üretim, petrol, petrokimya ve doğalgaz haricinde sınırlıdır. Ülkede 774 adet üretim tesisi bulunmaktadır. Bunların büyük kısmı küçük ölçekli atölyelerdir. Kuveyt Sanayi Kurumu'nun hazırlamış olduğu Kuveyt'te yer alan üretici firmaların irtibat bilgilerini içeren Kuveyt Sanayi Rehberi'ne (<https://www.pai.gov.kw/documents/d/quest/dalil2023>) adresinden ulaşılabilmektedir.

Hizmetler

Eğitim

Kuveyt, Arap Dünyasında en yüksek okuma yazma oranına sahip ülkeleri arasında yer almaktadır. Kuveyt'te eğitime ayrılan bütçe 2025/2026 mali yılı için yaklaşık 2.8 milyar dolar olup, toplam bütçe giderlerinin yaklaşık %11'ünü oluşturmaktadır. Devlet vatandaşların eğitim giderlerine bir sosyal destek kalemi olarak ciddi katkılar sağladığından ve Kuveyt Devleti'nin Amerika ve Avrupa'nın iyi üniversiteleri ile yapmış olduğu işbirliği anlaşmalarının da sayesinde Kuveytli öğrenciler lisans ve yüksek lisans eğitimlerini bu ülkelerdeki üniversitelerde alabilmektedir.

Kuveyt'te toplamda yaklaşık 1.300 devlet ve özel ilk ve ortaöğretim okulu bulunmaktadır. Sektör uzmanları, Kuveyt'in milyarlarca dolarlık ulusal kalkınma planı nedeniyle çeşitli alanlarda eğitim programlarına olan talebin artacağını düşünmektedir. Kuveyt'te 30 adet uluslararası okul bulunmaktadır. Bunlardan sekizi Amerikan, geri kalanı ise İngiliz, Kanada, Fransız, Hint ve Pakistan müfredatlarını takip etmektedir.

Kuveyt'te 15 üniversite bulunmaktadır. Kuveyt Üniversitesi ve Abdullah Al Salem Üniversitesi olmak üzere iki adet devlet üniversitesi bulunmaktadır.

Kuveyt Devleti tarafından denklik verilen üniversitelerin listesine <https://nbaq.edu.kw/search/index-en.html> adresinden ulaşılabilmekte olup, ülkemizden 8 üniversitenin Kuveyt'te denkliği bulunmaktadır. Kuveyt'te düzenlenecek eğitime yönelik herhangi bir fuar ya da forum benzeri organizasyonlar için Yüksek Eğitim Bakanlığının websitesinde (<https://www.mohe.edu.kw/site/ar/mang/application.aspx>) yer alan formun doldurulması suretiyle izin alınması gerekmektedir.

Sağlık

Kuveyt'te obezite, diyabet ve kanser oranları giderek artmaya devam etmektedir ve yüksek kaliteli özel bakıma olan ihtiyacın önümüzdeki yıllarda artması beklenmektedir.

Kuveyt, BAE ve Katar'dan sonra KİK bölgesinde üçüncü en büyük sağlık harcamalarına sahiptir. Yakın dönemde sağlık hizmetlerine yönelik talebin önemli ölçüde artması beklenmektedir. Sağlık hizmetlerine 2025/26 mali yılı için Kuveyt 8,4 milyar dolar bütçe ayırmıştır.

Kuveyt Sağlık Bakanlığı, ülkede sunulan sağlık hizmetlerinin, satın alınan ilaçların ve tıbbi ekipmanların büyük çoğunluğunun sahibi, işletmecisi, düzenleyicisi ve finansörüdür. Kuveyt'in kamu sağlık sektörü, ülkedeki sağlık harcamalarının %80'inden fazlasını oluşturmaktadır.

Halihazırda Kuveyt her yıl binlerce hastayı aileleriyle birlikte yüksek maliyetlerle tedavi için yurt dışına göndermektedir. Öte yandan, Kuveyt, diğer Körfez ülkeleri gibi sağlık hizmetlerinin ülke içinde sağlanması ve böylece yurtdışı tedavi masraflarının bütçedeki ağırlığının azaltılması için atılımlar yapmakta ve yeni politikalar uygulamaktadır. MEED Projects'e göre Kuveyt, 2016 yılından bu yana sağlık sektöründe 4,6 milyar dolar değerinde 13 kamu projesini tamamlamıştır. Bu projelerle ülke çapındaki mevcut 7.095 hastane yatağına 5.400 yatak, 150 ameliyathane ve 500 poliklinik eklenmiştir. Yakın zamanda, 5 adet yeni kamu hastanesinin inşası tamamlanmış olup, özel klinik sayısının da artması beklenmektedir.

Kuveyt Sağlık Bakanlığı halihazırda sağlık alanında dijitalleşme konusuna büyük önem atfetmekte olup ilaç takip sistemi, e-reçete sistemi, sağlık bilgi sistemi, kan bankası sistemi gibi yazılım sistemlerini satın almak için görüşmeler yapmaktadır. Kuveyt'teki dijital sağlık pazarının 2025'ten 2029'a kadar yıllık %5,73 büyüme oranıyla 2029 yılına kadar 133,10 milyon ABD dolarlık bir pazar hacmine ulaşacağı tahmin edilmektedir. Kuveyt'in ulusal dijital sağlık stratejisi, kapsamlı stratejileri olan Bahreyn, BAE ve Katar gibi diğer Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerine kıyasla henüz oluşum aşamasındadır.

Kuveyt'te sağlık alanında bir diğer öne çıkan sektör hastane işletmeciliği sektörü olup, firmalarımızın bu alandaki fırsatları takip etmesinde fayda görülmektedir.

Madencilik

Malumları olduğu üzere, Kuveyt zengin hidrokarbon rezervlerine sahiptir. Zengin petrol ve kayda değer doğal gaz rezervleri dışında önemli mineral bulunmamaktadır.

Enerji

Kuveyt'te 2023 yılında kişi başına düşen elektrik tüketimi yıllık bazda 16305 KWH olarak gerçekleşmiştir. Hükümet, enerji talebinde beklenen bu artışı karşılamak için son zamanlarda kamu-özel iş birliği modelleri aracılığıyla özel sektör katılımını davet ederek uluslararası yatırımcıların Kuveyt enerji sektörüne yatırım yapmalarını teşvik etmektedir. Son yıllardaki yüksek sıcaklık değerleri nedeniyle özellikle yaz aylarında üretim tüketimi karşılayamadığından zaman zaman elektrik kesintileri yapılmakta olup, 2025 yılı için Kuveyt Elektrik, Su ve Yenilenebilir Enerji Bakanlığı çeşitli güç modelleri ve çözümleri üzerine çalışma yapmaktadır.

Kuveyt hükümeti, 2035 yılına kadar ülkenin enerji ihtiyacının en az %15'ini yenilenebilir enerjiden elde etmek için kapsamlı bir plan oluşturmuştur. Ventures Onsite'ta yer alan bilgiye göre Kuveyt'te yenilenebilir enerji kullanımı halihazırda sadece %0,22'dir. Öte yandan, son zamanlarda Kuveyt'te yenilenebilir enerji alanında ciddi ve hızlı adımlar atıldığı göze çarpmaktadır. Bu çerçevede, yenilenebilir enerji alanında iki büyük proje öne çıkmaktadır: Al Dibdibah ve Al Shagaya. Kuveyt Ortaklık Projeleri Kurumu (KAPP); Kuveyt Devleti Elektrik, Su ve Yenilenebilir Enerji Bakanlığı işbirliği ile Al Dibdibah Güç ve Al Shagaya Yenilenebilir Enerji projelerinin geliştirilmesi, finansmanı, tasarımı, satın alınması, mühendisliği, inşaatı, test edilmesi, devreye alınması, işletilmesi ve bakımına yönelik ihaleye katılmaya hak kazanan şirketleri/konsorsiyumları da açıklamıştır.

Ayrıca, Kuveyt'te "Hafez" projesi hayata geçirilmiş olup, söz konusu proje, konutlarda yenilenebilir enerji sistemi, fotovoltaiik veya her ikisini birden kurma karşılığında aylık elektrik ve su faturalarında indirim şeklinde vatandaşa teşvik sağlamayı amaçlayan bir projedir. Bu çerçevede, Kuveyt'te yenilenebilir enerji alanında hem güneş paneli tedariki hem de EPC projeleri için fırsat olduğu değerlendirmektedir.

Petrol ve Petrokimya

Kuveyt'in bilinen petrol rezervleri 101.5 milyar varili aşmaktadır. Halihazırda günlük petrol üretimi 2,4 milyon varildir. Ülke ekonomisinin doğrudan ve dolaylı %55'i, ihracatın %90'ı, bütçe gelirlerinin %88'si petrole bağımlıdır. Kuveyt petrolü başta Çin ve Hindistan olmak üzere ağırlıklı olarak Asya piyasalarına satılmaktadır.

Kuveyt'in milli petrol şirketi Kuwait Petroleum Corporation (KPC)'dir. KPC bir çatı kuruluş olup 8 adet alt firması bulunmaktadır. Alt firmaları da sırasıyla petrol arama ve çıkarma faaliyetleri için Kuwait Oil Company (KOC), Suudi Arabistan'la itilafli alanlarda petrol üretimi için kurulan Kuwait Gulf Oil Company (KGOC), Kuveyt'in yurtdışındaki petrol arama ve üretimi için kurulan Kuwait Foreign Petroleum Exploration Company (KUFPEC), yurtiçindeki petrol rafinerileri için kurulan Kuwait National Petroleum Company (KNPC),

yurtdışındaki petrol rafinerileri ile Avrupa’da yer alan Q8 markalı benzin istasyonlarını işleten Kuwait Petroleum International (KPI), rafineri, petrokimya ve LNG ithalatı işlemlerini yürüten Kuwait Integrated Petroleum Industries Company (KIPIC), petrolün lojistik operasyonlarını yöneten Kuwait Oil Tanker Company (KOTC) ile petrokimya tesislerini işleten Petrochemical Industries Company (PIC)’dir.

Petrokimya Kuveyt’in petrolden sonra en büyük ikinci imalat sanayii alanıdır. Etilen, p-ksilen, stiren, polietilen, üre, etilen glikol ve kimyasal katalizörler üretilmektedir. Tüm dünyada polietilen ve etilen talebi arttığı için Equate ve PIC gerek Kuveyt’te gerekse de uzak pazarlarda yeni petrokimya yatırımları yapmaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

İş görüşmelerine hızlı bir şekilde geçilmemelidir. İş görüşmelerinden önce kişisel konularda sohbet edilmeli, belirli bir zaman geçtikten sonra iş konuşulmaya başlanmalıdır. Araplar sert eleştirilere açık değillerdir. Bir eleştiri yapılacağı zaman dolaylı yollar kullanılması uygun olacaktır. Toplantılar belirlenenden daha geç başlayabilmektedir. Dakiklik konusuna fazla önem verilmez. Ancak, sizin toplantılara zamanında gitmeniz uygun olacaktır. Tüm sözlü anlaşmaların aynı zamanda sözleşmeye dökülmesinde fayda vardır.

İşe başlamadan önce karşılıklı güvenin oluşturulması oldukça önemlidir. İş adamları bir tanıdık vasıtasıyla iş yapmayı tercih etmektedir. Kişisel temas oldukça önemli olup, hiç tanımadıkları kişilerle e-posta aracılığıyla ticaret yapılması tercih edilmemektedir.

Aile hayatına çok fazla önem verilmekte aile problemleri nedeniyle iş görüşmeleri yarıda kesilebilmekte ya da iptal edilebilmektedir. İş yapabilmek batıya göre biraz daha zor ve yavaş gerçekleşmekte olup, iş görüşmeleri sırasında sabırlı olmak gerekmektedir.

Kuveyt'te misafir ağırlamaya çok büyük önem verilmektedir. Ramazan ayı ve dini bayramlarda iş görüşmeleri planlanmaması tavsiye edilmektedir. Randevu talep edilmeden önce bayramların hangi tarihe geldiğine dikkat edilmelidir. İş görüşmeleri için Cuma gününe randevu talep edilmesi hoş karşılanmayacaktır. Cuma günü ibadet ve aile içi toplantılara ayrılmıştır.

Para Kullanımı

Kuveyt dinarı, 2007'den bu yana ağırlığını ABD dolarının oluşturduğu bir sepete çıpalı durumda olup konvertibldir. Kuveyt'in sağlam finansal yapısı ve yabancı para rezervi sayesinde Kuveyt Dinari da dünyanın en güçlü para birimlerinden biri olmuştur. 1 Kuveyt dinarı yaklaşık 3,26 ABD dolarıdır.

Kuveyt'te yabancı şahısların banka hesabı açtırabilmesi için geçerli bir oturumunun olması gerekmektedir. Yabancı firmalar ise kefilleri aracılığıyla banka hesabı açtırabilmektedir. Uluslararası para transferlerinde herhangi kısıtlayıcı bir uygulama bulunmamaktadır.

Ülkede kredi kartı kullanımı yaygındır. Kredi kartından daha fazla kullanılan ödeme yöntemi ise Kuveyt'in yerel ve güvenli ödeme yöntemi olan K-Net'tir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabi olup, 90 gün süreli vizelerini sınır kapılarında ücretsiz olarak alabilmektedirler. Vizenin on-line olarak (https://evisa.moi.gov.kw/evisa/home_e.do) adresinden alınması da mümkün bulunmaktadır. Hizmet, hususi ve diplomatik pasaport hamilleri 180 günde 90 gün süreyle vizeden muaftır.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Özel kuruluşlar ve firmalar cuma günleri hariç olmak üzere 8:30-12:30 ve 16:30-20:00 arası çalışmaktadır. Bankalar cuma- cumartesi günleri hariç 8:00-13:00 ve 17:00-19:00 arası çalışmaktadır. Ramazan ayında çalışma saatleri değişiklik gösterebilmektedir. Kamu kurumları için cuma ve cumartesi resmi tatildir.

25 Şubat Milli Gün (National Day), 26 Şubat Bağımsızlık günü (Liberation Day), Kurban Bayramı 4 gün, Ramazan Bayramı 3 gün, Mevlid ve Miraç Kandilleri birer gün, Hicri ve Miladi yılbaşı birer gün resmi tatildir.

Yerel Saat

Kuveyt, ülkemizle aynı zaman diliminde (GMT+3) yer almaktadır.

Diğer Önemli Bilgiler

İklim

Ülkenin iklimi, yıl içerisinde farklılıklar göstermektedir. Kış aylarında en düşük hava sıcaklıkları 0 dereceye kadar düşerken, bu dönemde ortalama en yüksek sıcaklık 20 derece civarındadır. Nisan ayında başlayan ve Kasım ayına kadar süren yaz aylarında iklim özellikleri dönemler itibariyle farklılık göstermekle beraber, Haziran-Temmuz-Ağustos döneminde ortalama en yüksek hava sıcaklıkları 60 dereceye kadar yükselebilmektedir. Kuveyt'in iklimi genellikle kurudur, dönemsel olarak yüksek nem gözlemlenebilmektedir. Zaman zaman yaşanan kum fırtınalarına dikkat etmek gerekmektedir.

Firma Bilgisi Arama

Kuveyt Ticaret ve Sanayi Odası web adresi üzerinden Arapça/İngilizce dillerinde sektörel bazda firma araması yapılabilmekte ve firmaların muhtelif bilgilerine ulaşılabilmektedir: (<https://www.ekcci.org.kw/newweb/#>)

Fuarlar

Kuwait International Fair Co. Kuveyt'in tek uluslararası fuar merkezinin işletmecisidir. Firmaya ait internet sitesinden Kuveyt'te düzenlenen fuarlarla ilgili bilgi alınabilmektedir. (<https://kif.net/>)

Avukatlık ve Danışmanlık Firmaları

Aşağıdaki linkte, ülkelere göre hukuk firmalarına ilişkin bilgiler altında Kuveyt de yer almaktadır: (<https://www.hq.org/attorneys/kuwait.html>)

Üretici/Sanayici Firma Rehberi

Kuveyt Sanayi Kurumu'nun hazırlamış olduğu Kuveyt'te yer alan üretici firmaların irtibat bilgilerini içeren Kuveyt Sanayi Rehberi aşağıdaki linkte yer alan sayfadan indirilebilir: (<https://www.pai.gov.kw/documents/d/quest/dalil2023>)

Kuveyt E-Devlet Sitesi

Kuveyt'in aşağıda verilen e-devlet internet adreslerinde, Kuveyt'e ilişkin muhtelif faydalı bilgilerin yanında, ekonomik ve ticari konulara dair mevzuat bilgilerine de erişim sağlanması mümkündür.

(<http://e.gov.kw/sites/kqoEnglish/Pages/HomePage.aspx>)

(<https://www.e.gov.kw/sites/kqoenglish/Pages/Business/Business.asp>)

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Kuveyt Ticaret Kanunu'nun 23 ve 24'üncü maddeleri Kuveyt'te iş yapmanın temel kurallarını açıklamaktadır. Kanunun 23 üncü maddesi Kuveyt vatandaşı olmayanların Kuveytli bir partnerleri olmadan Kuveyt'te herhangi bir ticari faaliyette bulunamayacağını hükme bağlamıştır. Kuveytli partnerin hissesi en az %51 olmalıdır. 24'üncü madde ise yabancı firmaların Kuveytli bir acenteleri olmadan Kuveyt'te bir şube açamayacaklarını ve ticari faaliyet yürütemeyeceklerini belirtmektedir. Yabancı firmalar, Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın yeni uygulamaya soktuğu site (wafeq.moci.gov.kw) üzerinden şirket kurulumu için başvuru yapabilmekte, sistem yapılan seçimler çerçevesinde gerekli şartları ve adımları açıklamaktadır.

Yabancı firmaların Kuveyt pazarına girebilmesi için aşağıdaki yollardan birini seçmeleri gerekmektedir:

- Firma kurmak (WLL ya da KSC türü firmalar)
- Ortak Girişim (Joint Venture) tesis etmek
- Kuveyt Doğrudan Yabancı Yatırım Kanununa (Kanun No: 116, 2013) göre bir şirket kurma
- Kuveytli bir acente ya da ticari temsilciyle çalışmak

Şirket Kurma Prosedürü

Yabancı gerçek ya da tüzel kişiler Kuveytli bir ortakla Limitet Şirket (WLL) kurabilirler. Kuveyt Şirketler Kanununun 191. maddesine göre limitet şirket en az iki hissedarla açılmalı ve % 51 hisse Kuveytli bir gerçek ya da tüzel kişiliğin olmalıdır. WLL şirketlerinin bankacılık ve sigortacılık faaliyetlerinde bulunmaları veya saf yatırım fonu olarak hareket etmeleri yasaktır. Karı ve kocalar tek ortak sayılmaktadır. Limitet şirketteki (WLL) hissedarların azami sayısı otuzdan fazla olamaz. Lisans alınması durumunda, anonim veya KSC (c) türü şirket kurmak genellikle altı ay sürmekte olup, WLL türünde bir şirket kurmak takribi 3 ay sürmektedir. Başvurular, Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na yapılmaktadır. Telekomünikasyon, sağlık ve eczacılık firma kurulumları için ilgili Bakanlıklar ekstra bilgi ve belgeler talep edebilmektedir. Başvuru belgeleri Arapça olmalıdır. Kuveyt'te Kuveyt vatandaşları/firmaları gelir/kurumlar vergisi ödememektedir. Dolayısıyla, %15'lik kurumlar vergisi, yabancı ortaklı kurulan firmanın sadece yabancı payı kadarına düşmektedir.

KSC Closed (Kuwaiti Joint Stock Companies) türü şirketler ise en az 5 hissedardan teşekkül etmelidir. Sermaye yeterliliği firmaların faaliyetine göre belirlenmektedir. KSC Closed türü firmalar gerekli kriterleri sağladıktan sonra Kuveyt Borsasına kote olabilme hakkına sahiptir. Yabancı ortaklar şirketin en fazla %49'una sahip olabilmektedir. KSC Closed firmaları bankacılık ve sigorta faaliyetleri yürütemezler. Bu tür şirketler ortalama 6 ayda kurulabilmektedir.

Yabancı ortaklı KSC Closed türü firmalar WLL türü firmalar gibi sadece yabancı payına düşen kısmı için %15'lik kurumlar vergisi ödemektedir. Bunun haricinde, Kuveyt Borsasına kote olan KSC Closed türü firmaların gelirlerinin her yıl %1'i Kuveyt Bilimsel Gelişim Vakfı'na vergi olarak aktarılmaktadır. Benzer şekilde, bu tür firmaların gelirlerinin %1'i oranında zekat vergisi alınmaktadır. Son olarak, KSC türü Kuveyt Borsasına kote firmalar yüzde 2,5'lik Ulusal İşçi Desteği Vergisi ödemektedir.

Ortak Girişim (Joint Venture) Tesis Etmek

Kuveyt Şirketler Kanununun 57 nci maddesine göre Ortak Girişim (Joint Venture) iki ya da daha fazla gerçek/tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Taraflar müştereken ve münferiden sorumludur. Ortak Girişimin tüm hedef, hüküm ve koşulları Ortak Girişim Anlaşmasında yer almalıdır. Söz konusu Anlaşma Ortak Girişimin tarafları için bağlayıcıyken, üçüncü tarafları bağlamamaktadır.

Orta girişim firmalarının Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın ticaret siciline kaydedilmesi gerekmemekle birlikte, ortak girişimin ortakları kendi adlarına ticaret siciline ayrı ayrı kayıt olmalıdır. Ortak girişimde yabancı ortağın bulunması halinde, firmanın Kuveytli ortağın ticaret lisansı aracılığıyla faaliyetlerini yürütmesi zorunludur.

Şube

Yabancı tüzel kişiler, Kuveyt Doğrudan Yatırım Teşvik Otoritesi'nden (KDIPA) onay alanlar hariç Kuveyt'te şube açamamaktadır. Öte yandan, Körfez İşbirliği Konseyi'nin tam mülkiyetinde olan şirketler Kuveyt'te şube açabilmektedirler.

Yabancı tüzel kişiler, anonim şirket veya limitet şirkete katılım yoluyla Kuveyt'te faaliyet göstermek istemiyorlarsa, ancak bir Kuveytli ticari acente veya bir Kuveytli hizmet acentesi aracılığıyla Kuveyt'te faaliyet gösterebilirler

Kuveyt Doğrudan Yabancı Yatırım Kanununa (Kanun No: 116, 2013) Göre Şirket Kurmak

Kuveyt Doğrudan Yabancı Yatırım Kanunu (Kanun No: 116, 2013) aşağıdaki türlerde yatırımı öngörmektedir:

- %100'e kadar yabancı sermayeli Kuveytli bir şirket kurmak
- Yabancı bir firmanın Kuveyt'te şubesini açmak
- Araştırma-Geliştirme çalışmaları için bir temsilcilik açmak

Kuveyt'te yabancı sermayeli şirket kurmak için başvuru ve takip süreci Kuwait Direct Investment Promotion Authority (KDIPA) bünyesinde kurulan One Stop Shop tarafından yürütülmektedir.

Acente ya da Ticari Temsilci ile Çalışmak

Kuveyt'in acentelik sistemi 2016 tarihli 13 sayılı Ticari Acentelik Kanunu ile Kuveyt Ticaret Kanunu'nun 260 ila 296. maddelerinde açıklanmaktadır.

Kuveyt'te uzun vadeli işbirliği yapmak isteyen firmalarımızın ya da Kuveyt kanunları uyarınca Kuveyt'te yerine getirilmesi gereken prosedürlerin gerektirdiği durumlarda acentelik sisteminin tercih edilmesi faydalı olabilmektedir. Bu durum, özellikle kamu kurumlarına yönelik mal veya hizmet satışı yapmak isteyen firmalarımız için geçerli olabilmektedir.

Kuveyt hukuk sistemi ve iş yasaları yabancıların Kuveyt'te herhangi bir şekilde şube açmalarına imkan sağlamadığından, Kuveyt'te iş yapmak isteyen yabancı firma veya kişiler, Kuveytli bir acente ismi veya sponsorluğu altında bu tür faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

Acentelik veya sponsorluk anlaşmalarının Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na tescil ettirilmesi ve ardından tescil belgesi düzenlenmesi gerekmektedir.

2016 tarihli 13 sayılı Ticari Acentelik Kanunu'nun ilk iki maddesinde ticari acentelerin özellikleri ile ticari acentelik sözleşmelerinin barındırması gereken özellikler yer almaktadır. Buna göre, ticari acenteler Kuveytli bir gerçek kişi olabileceği gibi Kuveytli gerçek kişinin sermaye payının en az %51 olduğu tüzel kişilikler de olabilir. Ticari acentenin Ticaret Sicili'ne kayıtlı olması gerekmektedir. Acenteliğin kapsadığı faaliyeti uygulama yetkisi olmalıdır. Acentenin ile acentelik verenin arasında bir ticari acentelik sözleşmesi olmalıdır. Ticari acentelik sözleşmesinde aşağıdaki bilgiler yer almalıdır:

- Acente veya distribütörün adı, acentelik verenin adı ve uyruğu
- Sözleşmenin kapsadığı emtialar veya ürünler veya hizmetlerin tanımı
- Acentelik veren ile acente veya distribütörün her birinin hak ve yükümlülükleri
- Acentenin veya distribütörün faaliyet alanı
- Acenteliğin süresi ve yenileme yöntemi
- Acenteliğin fesih yöntemi ve şartları
- Acentelik veren ile acente arasında üzerinde anlaşmaya varılan ve Ticari Acentelik Kanununa aykırı olmayan diğer hususlar

Acentelik sözleşmesinde listelenen müvekkilin ve Kuveytli acentenin sorumlulukları, duruma göre büyük ölçüde değişebilmektedir. Bu çerçevede, acente sözleşmesi hazırlanırken hukuki danışmanlık desteği alınmasında fayda görülmektedir.

Bir firma üretimini yaptığı farklı ürünler için ayrı acenteler kullanabilmektedir. Ayrıca, firmaların birden fazla firma veya kişiye distribütörlük vermeleri mümkündür.

Acentenin ücreti, müvekkil ve acente arasında karşılıklı olarak kararlaştırılmalıdır. Genellikle, sabit bir ücret veya komisyon olarak belirlenmektedir.

Acentelik sözleşmesinin geçerlilik kazanması için imzalandıktan sonra en çok 2 ay içerisinde Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı tarafından tescil edilmesi gerekmektedir. Tescil işlemleri için başvuru sadece Kuveyt vatandaşları tarafından yapılabilmektedir. Başvuru evrakları aşağıdaki gibidir:

- Acentelik sözleşmesinin orijinal ve resmi onaylı bir kopyası
- Acentelik sözleşmesinin noter onaylı Arapçaya çevirisi
- Acentenin ticaret sicilinin bir kopyası
- Acentenin vatandaşlık belgesi

- Acentenin Kuveyt Ticaret ve Sanayi Odası tescil belgesi

Kuveyt kanunlarının yabancı firma faaliyetlerini sınırlayıcı yönleri, firmalarımızın acentelik verme konusunda dikkatli olmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, bu tür anlaşmalar yapılmadan önce işbirliği yapılacak firmanın iyi araştırılması faydalı olacaktır.

Bu tür bir araştırma yapılırken, firmanın Kuveyt Ticaret ve Sanayi Odasındaki kayıtlarının kontrol edilmesi dışında, firmanın daha önce veya halen çalıştığı diğer firmaların öğrenilmesi, banka hesapları, firmanın piyasadaki imajı, geleceğe yönelik projeleri, vb. konularda bilgi edinilmesi faydalı olacaktır. Ayrıca, yapılacak işbirliği çerçevesinde firmalarımızın, işbirliği yaptıkları Kuveytli firmanın kefilliği altında Kuveyt'te faaliyet göstermeleri ya da kendileri tarafından belirlenecek kişilerin çalışmasının sağlanması da mümkündür.

Herhangi bir anlaşmazlık durumunda Kuveyt mahkemelerinin temel dayanağı taraflar arasındaki sözleşme hükümleridir. Bu itibarla, son derece dikkatli bir sözleşme hazırlanmasında yarar görülmektedir.

Sözleşmenin imzalanmasından veya feshinden önce mutlaka hukukçu tavsiyesine başvurulması ile sözleşmede tahkim hükümlerine yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Diğer önemli bir husus da sözleşmede acente firmanın performansını izleme hakkını veren hükümlere yer verilmesidir.

Kuveyt, 5 Ekim 1961 tarihli Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması hakkında Lahey Konvansiyonunu onaylamayan ülkeler arasında olduğundan acentelik sözleşmelerinin de dahil olduğu ticari sözleşmelerin resmi tasdik süreci farklı yürütülmektedir.

Ülkemiz firmaları ile Kuveytli firmalar arasında imzalan acentelik sözleşmesinin onay süreci aşağıdaki gibidir:

- Ülkemiz firmasının bulunduğu şehirdeki Ticaret Odası onayı
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tasdiki
- Kuveyt Devleti Ankara Büyükelçiliği tasdiki

Bu aşamadan sonra sözleşmenin tasdik süreci Kuveyt'te devam eder.

- Kuveyt Ticaret ve Sanayi Odası onayı
- Kuveyt Devleti Dışişleri Bakanlığı tasdiki
- T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Birimi tasdiki
- Eğer sözleşme Arapçaya tercüme edilmediyse Arapçaya tercüme edilir ve Kuveyt Devleti'nin Adalet Bakanlığı'nda tercüme tasdiki yapılır.
- Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nda tescil ettirilir.
- Gazetelerde ilan edilir.
- Acentelik tescil sertifikası alınır.

Franchising

Kuveyt'te, lokanta, gıda, eğlence, eğitim, tekstil, mobilya, otomotiv, taşımacılık, vb. sektörlerde franchising yaygın şekilde kullanılan bir yöntemdir. Esasen franchising yukarıda belirtilen diğer yöntemlerden biri kullanılarak oluşturulacak bir işbirliği şeklinde

Kuveytli bir temsilci belirlenmesi yoluyla gerçekleştirilmektedir. Son dönemde, özellikle hazır giyim ve lokantacılık sektöründe ülkemiz firmaları Kuveyt pazarına franchising yöntemiyle giriş yapmaktadır.

Şirket Kurulum Süreci ve Kayıt Prosedürü

Anonim şirket, kapalı ortaklı şirket (KSC) ve limitet şirket (WLL) kuruluş süreçleri bakımından benzer süreçleri takip etmektedir.

Şirketin kuruluş belgesi ve tüzüğü ile kurucuların, ellerinde bulundurdıkları hisseleri temsil eden sermayeyi şirketin banka hesabına yatırdıklarını beyan eden bir beyannamenin yer aldığı resmi bir şirket kuruluş belgesi oluşturulur.

Ayrıca şirket esas sözleşmesinde şirketin adı, şirketin merkezinin yeri, şirketin hangi amaçla kurulduğu, kuruculara tanınan imtiyazlar ve bu imtiyazların nedenleri belirtilir.

Anonim şirket, KSC(c) veya WLL kurmak için gereken asgari sermaye miktarı, şirketin faaliyetlerine bağlı olarak değişmekte olup Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

Kuveytli olmayanlar kişilerin Kuveyt'te faaliyet göstermeleri için en uygun iş modelleri WLL veya KSC(c) türü şirketlerdir.

Sigorta

Kuveyt'in sigortacılık piyasası bankacılık piyasasına göre daha az gelişmiştir. Sigorta şirketlerinin toplam varlıkları yaklaşık 1,7 milyar USD olup GSYH'nin %1'inden azdır. Halihazırda Kuveyt'te 37 adet sigortacılık firması faaliyet göstermekte olup bunların 26'sı yerel şirketlerdir. Kuveyt'in sigortacılık piyasasını düzenleyen kanun 2019 tarihli 125 sayılı Kanundur. Bu kanuna göre, sigortacılık piyasasını Kuveyt Ticaret ve Sanayi Bakanlığı altında kurulan Sigortacılık Düzenleme Yüksek Komitesi denetlemektedir.

Bankacılık Mevzuatı

Kuveyt'in temel bankacılık kanunu 1968 tarihli 32 sayılı Para Birimi, Kuveyt Merkez Bankası ve Bankacılık Organizasyonları Kanunu'dur. 2018 tarih ve 44/430 sayılı Kuveyt Merkez Bankası Kararı elektronik ödemelere ilişkin hususları düzenlemektedir.

Kuveyt'in finansal sistemi bankacılık sektörü tarafından domine edilmektedir. Kuveyt'te 10 adedi yerel 11 adedi de yabancı olmak üzere toplam 22 banka faaliyet göstermektedir. Toplam varlıkların %4'ünden azı yabancı banka şubelerindeyken, varlıkların büyük kısmı National Bank of Kuwait ve Kuwait Finance House adlı iki bankanın elindedir.

Vizeler

Kuveyt sosyal sigorta sistemi sadece Kuveytlileri kapsamına almaktadır. Yabancı çalışanlar için Kuveytli kefil aracılığıyla inşaat firmalarımızın ödemesi gereken (işçi başına 50 KWD) zorunlu sağlık sigortası bulunmaktadır. Zorunlu sağlık sigortası kapsamındaki yabancılar, devlet hastanelerinden başvuru ücreti ile tedavide kullanılan yöntem, araç ve cihazlara katkı payı ödeyerek faydalanmaktadırlar. Hastanede ödenen katkı payları çalışandan tahsil edilmektedir.

Geçici çalışma vizesi uygulaması bulunmamakla birlikte, ticari ziyaretçi vizesi kapsamında kamu projeleri için 6 ay, özel sektör projeleri için 1 ay ülkede çalışmaya izin verilmektedir. Öte yandan, söz konusu vize ile bankada hesap açılması mümkün olmamakta, kimlik alınamamakta ve çalışma kurumundan izin alınamamaktadır.

Yabancı işçilerin oturma izni başvuruları kapsamında Türkiye’de zorunlu sağlık testi yapılması ve sabıka sicil belgesinin alınması gerekmektedir. Test sonucu ve sabıka kaydı ise Arapçaya tercüme edilip sırasıyla noter, mülki amir ve Kuveyt’in Ankara ya da İstanbul’daki Temsilciliklerinden onaylatılması gerekmektedir. Kuveyt konsolosluğunda onay için belirli bir ücret tahsil edilmektedir. Başvurular, Kuveyt Çalışma Kurumu’nun (Public Authority for Manpower) ‘Ashal’ uygulaması üzerinden online olarak yapılmaktadır.

Oturum ve çalışma izni giderlerinin işverene maliyeti yaklaşık 200-220 KWD’dır (50 KWD zorunlu sigorta ile 1 yıllık oturma ücreti olan 60 KWD dahil). Devlet projelerinde çalışan her işçi için 250 KWD teminat yatırılması zorunludur. Turist vizesiyle çalışmak kanunen yasaktır ve tespiti halinde çalışanlar sınır dışı edilmektedir.

İşçi ücretleri işçilerin banka hesabına yatırılmalıdır. Bankalar Kuveyt Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı ile koordineli çalışmaktadır. Kuveyt Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı 3 ayda bir bankalardan tüm maaşların ödendiğine dair belge almaktadır. Ödenmeyen maaş olması durumunda firmalara işçi başı ceza kesilebilmektedir.

Kaynak: T.C.Kuveyt Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği